

POSUDOK

na habilitačnú prácu PaedDr. Nory Halmovej, PhD. s názvom ONTOGENÉZA A ROZVOJ KOORDINAČNÝCH SCHOPNOSTÍ ŠKOLÁKOV A ŠPORTOVCOV

OPONENT: Prof. PaedDr. Tomáš Kampmiller, PhD.

Úroveň pohybovej koordinácie má všestranný vplyv na osobnosť človeka. Prejavuje sa vo všetkých pohybových činnostiach pracovného a voľnočasového charakteru. Priamo aj nepriamo ovplyvňuje kvalitu života človeka, úroveň jeho pohybu, pohybových vzorov a schopnosť pohykom optimálne reagovať na rozličné požiadavky. V športe je problém pohybovej koordinácie ešte vypuklejší a priamo súvisí s úspešnosťou, technickou úrovňou športového pohybu a s optimalizáciou riešenia špecifických športových činností. Z tohto hľadiska sú poznatky z oblasti diagnostiky, vývinových tendencií a najmä možnosti rozvoja koordinácie v rôznych vekových kategóriách spoločensky závažné a dôležité. Preto považujem tému habilitačnej práce za mimoriadne aktuálnu a jej riešenie za teoreticky aj prakticky prospešné.

Predložená habilitačná práca má formu súboru prác publikovaných v domácich a v zahraničných vydavateľstvách, ktorý je doplnený samostatným komentárom obsahujúcim spoločné teoretické východiská, výskumné otázky, konkrétne ciele, metodiku riešenia a výsledky, ktoré sú zovšeobecnením výsledkov súboru vybraných prác. Samostatný komentár má 50 strán, súbor šiestich publikovaných prác má spoločnú tému koordinačných schopností a celkový rozsah má 119 strán. Z formálneho hľadiska habilitačný spis hodnotím ako spĺňajúci kritériá dané vyhláškou. Jediným rušivým momentom je fakt, že habilitantka figuruje iba v dvoch prácach ako prvá autorka a v štyroch prácach je druhou autorkou. Preto by som očakával v rámci obhajoby vysvetliť výskumný podiel na projektoch, ktorých výsledkom sú uvedené publikácie.

Je chvályhodné, že jednotlivé práce majú spoločný výskumný problém, ale zároveň sa dopĺňajú tak, že otázka ontogenézy koordinačných schopností je riešená od predškolského veku až po dospelosť a zároveň sa riešili aj problémy športovej edukológie z hľadiska účinnosti rozvoja koordinačných schopností s prihliadnutím na vek, ale aj na športovú špecializáciu.

Pripomienky k výskumným otázkam

Autorka si stanovila štyri výskumné otázky na s. 10. Prvú považujem za relevantnú. Ostatné sú skôr otázky z praxe a nemajú poznatkový charakter. Autorka sa pýta, či majú učitelia nástroj na meranie koordinačných schopností, či dokážu vytvoriť účinný program a či sú k dispozícii štandardy. Podľa môjho názoru skutočné výskumné otázky sa odrážajú v jednotlivých cieľoch výskumných prác, ktoré sú na s. 31, 32 a sú relevantné s celkovou témou habilitačnej práce. Vyjadrujú snahu o poznanie úrovne koordinačných schopností v závislosti od veku, pohybovej intervencie, športovej špecializácie, telesných parametrov a od pohlavia, respektíve od miery talentovanosti.

Pripomienky k teoretickým východiskám

Habilitantka spravovala dostupnú domácu a zahraničnú literatúru na primeranej úrovni, ale očakával by som kritickejšiu syntézu poznatkov. Napr. na s. 15 pri reakčných schopnostiach je vynechaná oblasť taktilných podnetov. Na s. 23 by bolo vhodné vysvetliť, čo sú všestranné cvičenia (prípadne jednostranné, všeobecné a špeciálne) alebo herné a hrové. Na s. 31 „zistiť úroveň koordinačných faktorov,“ čo tým autorka myslí? Strana 37 „v ostatných testoch došlo k nevýznamným zmenám.“ Môžeme nevýznamné zmeny považovať za zmeny?

Na s. 41, 42 je veľa odporúčaní, ktoré nie sú výsledkom predkladaného súboru výskumných prác a majú skôr povahu všeobecných poznatkov a skúseností.

Komentár k samotným prácam

V prvej práci sa stretávame s pojmom „neparametrické súbory,“ ale autorka má zrejme na mysli neparametrické štatistické metódy na porovnávanie stredných hodnôt. V práci číslo 3 je nejasný čas trvania experimentu, ktorý autorka udáva počas 10 mesiacov. Ale pri porovnaní stredných hodnôt veku probandov 5,35 r. a 5,9 r. pri vstupných a výstupných meraniach je časový rozdiel 6,6 mesiacov. Ďalšia moja pripomienka smeruje k problematike šandardizácie a validácie použitých testov, aj keď treba konštatovať, že v praxi sa bežne používajú. K tejto problematike bolo potrebné zaujať stanovisko alebo predložiť aj empirický dôkaz o úrovni stability a validity najmä pri použití na súboroch v predškolskom veku. Táto práca je najrozsiahlejšia a považujem ju za kľúčovú vo vzťahu k habilitantke. Preto si myslím, že výsledky mohli dostať väčší priestor v spoločných komentároch aj vzhľadom na dátum vydania v r. 2005. V predložennom habilitačnom spise sú aj formálne nedostatky najmä pri prezentácii obrázkov, ktoré sú v origináloch zrejme farebné, ale v čiernobielej verzii sú zle čitateľné miestami až nečitateľné.

Za výrazný prínos považujem niektoré originálne výsledky, ktoré z hľadiska koordinačných schopností charakterizujú motorický vývin detí a mládeže vo veku 6 – 18 rokov na pomerne veľkých vzorkách súborov intaktnej populácie, ale aj populácie zaradenej do útvarov talentovanej mládeže. Poznatok, že všeobecný adaptačný syndróm sa v športovej príprave prejavuje len v mladšom školskom veku a neskôr má špecifický charakter (vo väzbe na športovú špecializáciu) a podporuje súčasné predstavy o adaptačných procesoch v oblasti kondičných schopností. Mimoriadne významný je aj prínos poznatkov umožňujúcich posúdiť mieru „talentovanosti“ športujúcej mládeže všeobecne, ale aj z pohľadu športovej špecializácie. Konkrétne kvantifikované normy môžu významne ovplyvniť športovú prax pri práci s mládežou a pri posudzovaní úrovne koordinačných schopností vzhľadom na vek.

Moje otázky na habilitantku

1. Ktoré koordinačné schopnosti sa dajú jednoznačne ovplyvniť zámernou pohybovou intervenciou v závislosti od veku, respektíve bez závislosti od veku v kontexte s výsledkami Vašich výskumných sledovaní?
2. Ktoré testy koordinačných schopností považujete za najvalidnejšie, najstabilnejšie a najobjektívnejšie z tých, ktoré boli využité vo Vašich výskumných sledovaniach?

Záver

Habilitačná práca PaedDr. Nory Halmovej, PhD., vo forme súboru prác so samostatným komentárom zodpovedá legislatívnym normám a svojím obsahom prináša potvrdenie existujúcich, ale aj originálne poznatky v celom komplexe problematiky koordinačných schopností. Habilitantka potvrdila dobrú orientáciu v teoretických východiskách, ale najmä v oblasti primeranej metodologickej a interpretačnej úrovne pri riešení výskumných otázok športovej edukológie, konkrétnejšie v oblasti koordinačných schopností. Niektoré zistené nedostatky majú všeobecný charakter a týkajú sa zložitosti výskumu v tejto oblasti motoriky človeka, a preto sa im nemohla vyhnúť ani habilitantka. Celkovo hodnotím habilitačnú prácu kladne a na základe jej výsledkov odporúčam Vedeckej rade Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove udeliť PaedDr. Nore Halmovej, PhD., akademickú hodnosť docent v študijnom odbore 8.1.3 športová edukológia.

Bratislava 2.03.2011

Prof. PaedDr. Tomáš Kampmiller, PhD.
FTVŠ UK Bratislava